

Organisatie van de hengelsport in Nederland

Hengelsportverenigingen over taken en structuur van federaties en Sportvisserij Nederland

Resie Hoeijmakers

Amika Singh

Organisatie van de hengelsport in Nederland

Hengelsportverenigingen over taken en structuur van federaties en Sportvisserij Nederland

In opdracht van Sportvisserij Nederland

Resie Hoeijmakers en Amika Singh

© Mulier Instituut
Utrecht, juni 2019

Mulier Instituut
sportonderzoek voor beleid en samenleving

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl
E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1. Inleiding	6
1.1 Vraagstelling	6
1.2 Methode	6
1.3 Leeswijzer	7
2. Waardering en behoeften dienstverlening en ondersteuning	8
2.1 Omvang en aard advies en ondersteuning hengelsportverenigingen	8
2.2 Waardering advies en ondersteuning door hengelsportverenigingen	14
3. Waardering VISpasstelsel	17
4. Waardering structuur hengelsportorganisatie	18
4.1 De hengelsportvereniging	18
4.2 Regionale federaties en Sportvisserij Nederland	21
5. Conclusie en aanbevelingen	25
6. Referenties	28
Bijlage 1 Vragenlijst ‘Toekomstige organisatie sportvisserij’	29

Samenvatting

Eind 2018 kende Nederland 783 hengelsportverenigingen waarbij bijna 580.000 sportvissers waren aangesloten. Sportvisserij Nederland vertegenwoordigt, als de landelijke overkoepeling van de georganiseerde hengelsport in Nederland, nationaal en internationaal de belangen van de Nederlandse sportvisserij. De zeven federaties verzorgen de regionale belangenbehartiging en ondersteuning van de hengelsportverenigingen in hun regio. In 2018 is Sportvisserij Nederland samen met de federaties een proces gestart om de hengelsportorganisatie in Nederland toekomstbestendig te maken. Het Mulier Instituut heeft in 2019 de waardering van (1) hengelsportverenigingen voor de dienstverlening en ondersteuning door de regionale federaties en door Sportvisserij Nederland en (2) de organisatorische structuur van de hengelsport in Nederland in kaart gebracht. Hieronder zijn de belangrijkste bevindingen samengevat.

Waardering en behoefte advies en ondersteuning

- Meer dan twee derde van de hengelsportverenigingen in Nederland (69%) geeft aan ondersteund te worden bij hun taken en verantwoordelijkheden door de regionale federaties en/of Sportvisserij Nederland. Kleine hengelsportverenigingen ontvangen minder vaak ondersteuning dan middelgrote en grote hengelsportverenigingen.
- De meeste ondersteuning door federaties vindt plaats op het gebied van het verbeteren van de visstand of viswater (45%), bij overleg met gemeenten en waterschappen (36%) en bij het behoud/uitbreiding van visrechten (23%).
- De meeste ondersteuning door Sportvisserij Nederland vindt plaats op het gebied van bestuurlijke, (leden)administratieve of financiële zaken (43%), de verbetering van de visstand of viswater (30%) en bij het opleiden van bestuurders/vrijwilligers (18%).
- Ongeveer negen op de tien hengelsportverenigingen die afgelopen jaar ondersteuning hebben ontvangen van de federatie en/of Sportvisserij Nederland, waarderen deze ondersteuning als voldoende of goed.
- 85 procent van de hengelsportverenigingen wil in de komende jaren ondersteuning ontvangen.
- Net als in de voorgaande jaren, verwachten verenigingen in de komende jaren de meeste behoefte aan ondersteuning te hebben bij het verbeteren van de visstand of viswater (41%) en bij overleg met gemeenten en waterschappen (34%).
- Controle langs de waterkant (31%) en het werven van bestuurders/vrijwilligers (27%) en leden (14%) zijn terreinen waarop hengelsportverenigingen, in tegenstelling tot de afgelopen jaren, in de toekomst meer ondersteuning op willen ontvangen.

Waardering en behoefte structuur hengelsportorganisatie

- Ongeveer één derde van hengelsportverenigingen is van mening dat de structuur van de hengelsport in Nederland op deze manier goed werkt (32%), democratisch (33%) en slagvaardig (29%) is. Ruim één op de vijf verenigingen is het met deze drie aspecten oneens.
- Twee op de vijf hengelsportverenigingen (41%) zijn van mening dat de structuur van de hengelsportorganisatie efficiënter kan worden ingericht.
- Veel hengelsportverenigingen vinden het verschil in taken en verantwoordelijkheden van de federaties en Sportvisserij Nederland op dit moment onduidelijk. Daarom pleiten verenigingen voor een herinrichting van de organisatiestructuur of functiescheiding en/of betere communicatie over de taken en verantwoordelijkheden van de federaties en Sportvisserij Nederland.
- Verenigingen wensen meer contact met en een proactieve houding van de federaties en Sportvisserij Nederland.
- Verenigingen pleiten voor het kritisch onder de loep nemen van de integriteit van bestuursleden bij federaties en de stemverdeling bij de algemene vergaderingen van federaties. Met name kleine verenigingen zijn ontevreden over hun invloed binnen de federatie en Sportvisserij Nederland.

- Tot slot geven verenigingen aan meer democratische invloed te wensen door het invoeren van vernieuwende democratische initiatieven.

Aanbevelingen

- Kleine hengelsportverenigingen ontvangen minder vaak ondersteuning dan middelgrote en grote hengelsportverenigingen, terwijl kleine verenigingen vaker moeite hebben om hun organisatie op orde te houden. Het is dan ook wenselijk om als federatie en Sportvisserij Nederland vaker en/of op een andere manier dan met middelgrote/grote verenigingen contact te zoeken met de kleinere hengelsportverenigingen. Daarnaast zijn kleine hengelsportverenigingen vaak minder tevreden over hun invloed binnen de federatie en Sportvisserij Nederland. Het aanpassen van de stemverdeling bij de federaties en/of het verenigen van kleine verenigingen bij stemmingen zou ertoe kunnen leiden dat kleine verenigingen zich beter gehoord en vertegenwoordigd voelen in de huidige structuur van de hengelsportorganisatie.
- Om tegemoet te kunnen komen aan de behoeften van hengelsportverenigingen is het wenselijk dat federaties en Sportvisserij Nederland zich inhoudelijk voorbereiden op een veranderende focus en/of uitbreiding van capaciteit voor ondersteuning. Hoewel verenigingen aangeven de komende jaren de meeste behoefte aan ondersteuning te hebben bij het verbeteren van de visstand of viswater en bij overleg met gemeenten en waterschappen, willen ze ook ondersteuning bij de controle langs de waterkant en het werven van bestuurders/vrijwilligers en leden. Op deze terreinen vond in het afgelopen jaar in mindere mate ondersteuning plaats.
- Veel hengelsportverenigingen vinden het verschil tussen de taken en verantwoordelijkheden van de federaties en Sportvisserij Nederland op dit moment onduidelijk. Het is dan ook wenselijk dat duidelijker onderscheid tussen taken en verantwoordelijkheden van de federatie en van Sportvisserij Nederland wordt gemaakt. De federaties en Sportvisserij Nederland kunnen dit realiseren door in hun algemene communicatie duidelijker aan te geven (a) met welk doel Sportvisserij Nederland en de federaties bestaan, (b) hoe taken en verantwoordelijkheden verdeeld zijn en (c) op welke aspecten ondersteuning bij de twee organisaties kan worden gezocht.
- Een deel van de hengelsportverenigingen geeft aan zich ver van de overkoepelende bond te voelen staan. Heldere communicatie over taken en verantwoordelijkheden van Sportvisserij Nederland naar hengelsportverenigingen zou tot meer kennis over het doel van Sportvisserij Nederland kunnen leiden. Ook is het wenselijk om initiatieven te nemen die gericht zijn op het vergroten van de invloed van hengelsportverenigingen bij Sportvisserij Nederland. Gedacht kan worden aan het houden van periodieke enquêtes om de mening van vertegenwoordigers van hengelsportverenigingen te peilen en/of het invoeren van een ledenraad bestaande uit vertegenwoordigers van hengelsportverenigingen.

1. Inleiding

Eind 2018 kende Nederland 783 hengelsportverenigingen en bijna 580.000 aangesloten sportvissers (Sportvisserij Nederland, 2018). Sportvisserij Nederland vormt de landelijke overkoepeling van de georganiseerde hengelsport in Nederland en vertegenwoordigt nationaal en internationaal de belangen van de Nederlandse sportvisserij. Het doel is om de sportvissers in Nederland op zoveel mogelijk locaties optimaal te kunnen laten vissen en een goede visstand in de Nederlandse wateren te waarborgen en te bevorderen. De zeven federaties verzorgen de regionale belangenbehartiging en ondersteuning van de hengelsportverenigingen in hun regio. Zij vormen samen met drie landelijke specialistenorganisaties (van vliegvisserij, snoekvisserij en karpervisserij) de algemene ledenvergadering die het beleid van Sportvisserij Nederland op hoofdlijnen en de begroting bepaalt. Net als Sportvisserij Nederland beschikt iedere federatie over een professioneel bureau.

In 2018 is Sportvisserij Nederland samen met de federaties een proces gestart om de hengelsportorganisatie in Nederland toekomstbestendig te maken. Inzicht in de waardering van en behoefte aan ondersteuning van de federaties en Sportvisserij Nederland is hierbij essentieel. Daarnaast kan inzicht in de waardering van de organisatorische structuur van de hengelsport in Nederland door hengelsportverenigingen bijdragen aan de optimalisatie van de organisatie van de hengelsport.

1.1 Vraagstelling

De primaire doelstelling van het onderzoek is het in kaart brengen van de waardering van vertegenwoordigers van hengelsportverenigingen van de dienstverlening en ondersteuning van de regionale federaties en Sportvisserij Nederland. De resultaten bieden inzicht in welke mate de dienstverlening aansluit bij de wensen van de hengelsportverenigingen. Daarnaast is het doel om de waardering van de vertegenwoordigers van hengelsportverenigingen van de organisatorische structuur van de hengelsport in Nederland te bepalen. De uitkomsten bieden mede inzicht in welke mate de huidige inrichting van de hengelsportorganisatie voldoet of aanpassing behoeft. De volgende vragen staan in dit onderzoek centraal:

Hoe waarderen hengelsportverenigingen de taken en de organisatorische structuur van de federaties en Sportvisserij Nederland, waar hebben zij behoefte aan en welke veranderingen achten zij wenselijk?

1.2 Methode

Ter beantwoording van de onderzoeksvragen zijn vertegenwoordigers van hengelsportverenigingen in Nederland bevestigd. In het voorjaar van 2019 zijn de voorzitters en/of secretarissen van hengelsportverenigingen in Nederland gevraagd om een online vragenlijst in te vullen. In totaal hebben vertegenwoordigers van 398 hengelsportverenigingen de vragenlijst ingevuld. De analyse is gedaan via SPSS¹. Voor elke vraag zijn gegeven antwoorden uitgesplitst naar subgroepen zoals federatie, grootte vereniging en gebruik ondersteuning. Indien significant, zijn gevonden verschillen op deze factoren in de rapportage benoemd. Tevens zijn in de vragenlijst open vragen gesteld waarvan enkele antwoorden als citaten ter duiding van de onderzoeksresultaten zijn toegevoegd. Tot slot zijn enkele telefonische interviews gehouden met respondenten, zodat een toelichting op hun antwoorden kon worden verkregen.

¹ SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) = statistisch computerprogramma dat helpt bij het verzamelen, invoeren, lezen, bewerken en/of analyseren van gegevens.

Representativiteit onderzoek

Vertegenwoordigers van bijna 400 hengelsportverenigingen in Nederland hebben via de vragenlijst hun mening gegeven over de ondersteuning en structuur van de regionale federaties en Sportvisserij Nederland (zie tabel 1.1). Dit betekent dat ruim de helft van de hengelsportverenigingen in Nederland aan dit onderzoek heeft deelgenomen. De respons per federatie varieert van 41 procent van de hengelsportverenigingen aangesloten bij Sportvisserij Groningen Drenthe tot 71 procent van de hengelsportverenigingen aangesloten bij Sportvisserij Fryslân. Ook op basis van de grootte van de verenigingen die de vragenlijst hebben ingevuld, lijken de resultaten representatief te zijn voor de gehele populatie aan hengelsportverenigingen in Nederland. Wel hebben middelgrote (250 tot 750 leden, 54%) en grote hengelsportverenigingen (meer dan 750 leden, 54%) de vragenlijst procentueel vaker ingevuld dan kleine hengelsportverenigingen (minder dan 250 leden, 40%).

Tabel 1.1 Responsanalyse hengelsportverenigingen naar federatie en grootte vereniging (in aantallen en procenten)

		Responsgroep		Populatie	
		Aantal	Aantal*	Percentage	
Totaal		398	783	51	
Federatie	Sportvisserij Fryslân	22	31	71	
	Sportvisserij Groningen Drenthe	64	156	41	
	Sportvisserij Oost-Nederland	40	70	57	
	Hengelsportfederatie Midden Nederland	48	96	50	
	Sportvisserij Midwest Nederland	58	102	57	
	Sportvisserij Zuidwest Nederland	110	220	50	
	Sportvisserij Limburg	56	108	52	
Grootte	Minder dan 250 leden	147	367	40	
	250 tot 750 leden	125	232	54	
	Meer dan 750 leden	100	184	54	
	Niet bekend	26			

* Op basis van gegevens van Sportvisserij Nederland.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de waardering van hengelsportverenigingen van de dienstverlening en ondersteuning door de regionale federaties en Sportvisserij Nederland beschreven. In hoofdstuk 3 volgt de waardering van hengelsportverenigingen voor het VISpasstelsel en in hoofdstuk 4 wordt de waardering van de structuur van de hengelsport in Nederland beschreven. Ten slotte volgen conclusies en enkele aanbevelingen gericht op het toekomstbestendig inrichten van de hengelsport in Nederland.

2. Waardering en behoeften dienstverlening en ondersteuning

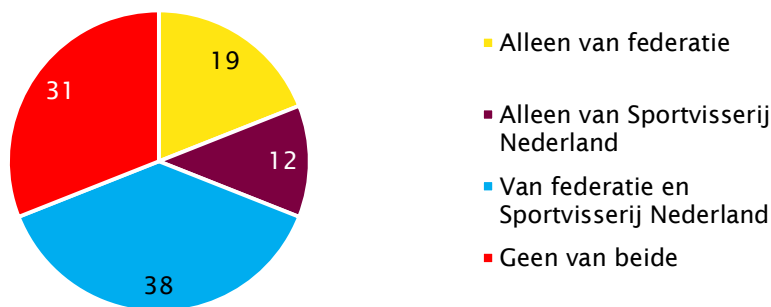
In dit hoofdstuk worden de onderzoeksresultaten naar de waardering voor en behoefte aan de dienstverlening en ondersteuning door de regionale federaties en Sportvisserij Nederland gepresenteerd. Allereerst worden de omvang en aard van de huidige dienstverlening en ondersteuning door de regionale federaties en Sportvisserij Nederland beschreven, daarna volgt de behoefte aan en waardering voor de dienstverlening en ondersteuning van de regionale federaties en Sportvisserij Nederland.

2.1 Omvang en aard advies en ondersteuning hengelsportverenigingen

Afkomst ondersteuning hengelsportverenigingen

Het merendeel van de hengelsportverenigingen in Nederland (69%) geeft aan ondersteund te worden (zie figuur 2.1). Bij ruim één derde van de hengelsportverenigingen (38%) is ondersteuning afkomstig van zowel de federatie als Sportvisserij Nederland. Een vijfde van de hengelsportverenigingen (19%) wordt alleen ondersteund door hun federatie en één op de tien (12%) ontvangt ondersteuning van alleen Sportvisserij Nederland. Ongeveer een derde van de hengelsportverenigingen (31%) geeft aan in het afgelopen jaar geen enkele vorm van ondersteuning van hun federatie of Sportvisserij Nederland te hebben ontvangen.

Figuur 2.1 Aandeel hengelsportverenigingen dat in 2018/2019 ondersteuning heeft ontvangen, uitgesplitst naar afkomst ondersteuning (in procenten, n=398)

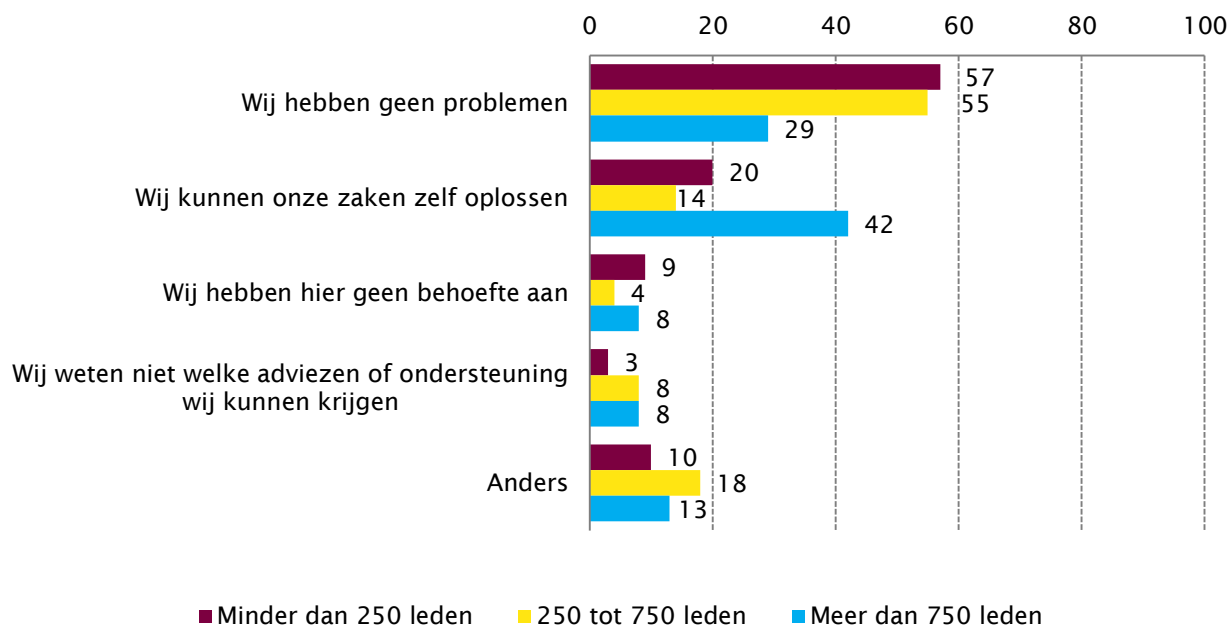

Geen ondersteuning

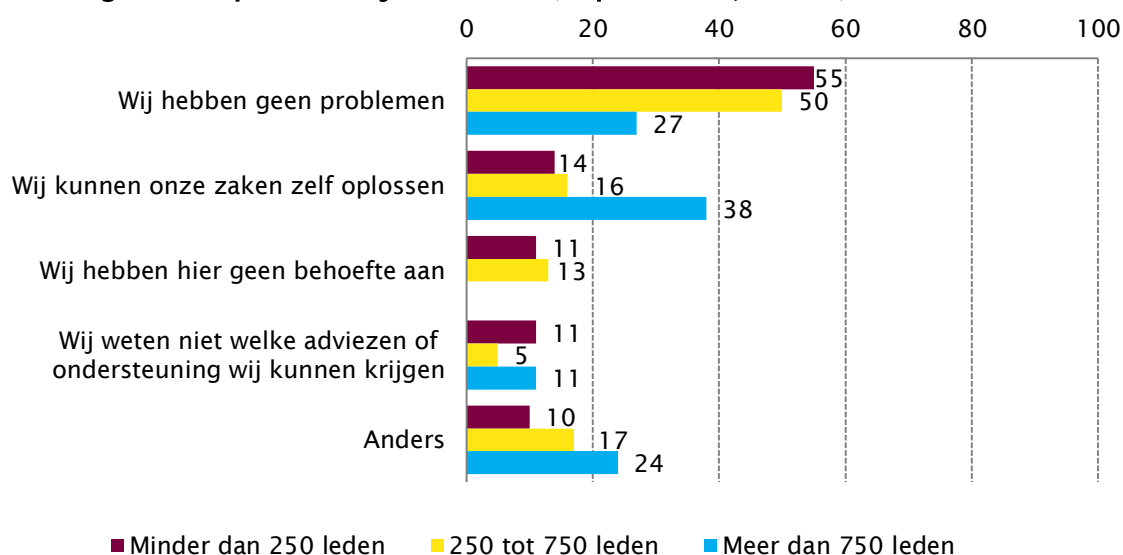
Met name kleine verenigingen (minder dan 250 leden) hebben in het afgelopen jaar geen ondersteuning ontvangen. Ongeveer twee derde van de kleine verenigingen zegt in het afgelopen jaar geen ondersteuning van de federatie of Sportvisserij Nederland te hebben ontvangen. Middelgrote (250 tot 750) en grote hengelsportverenigingen (meer dan 750 leden) worden significant vaker ondersteund door de federaties en de overkoepelende bond. Op basis van de redenen die hengelsportverenigingen aangeven voor het niet ontvangen van advies of ondersteuning van de federatie of Sportvisserij Nederland valt op dat kleine hengelsportverenigingen (minder dan 250 leden) veelal aangeven geen problemen te ervaren (zie figuur 2.2 en 2.3). Grote hengelsportverenigingen (meer dan 750 leden) geven vaker aan zelf in staat te zijn om hun problemen op te lossen en hierbij geen ondersteuning of advies nodig te hebben.

Ongeveer één op de tien (9%) hengelsportverenigingen die in het afgelopen jaar geen ondersteuning heeft ontvangen, geeft aan niet te weten welke adviezen of ondersteuning zij van Sportvisserij Nederland zouden kunnen krijgen. Bij de federaties is dit in lichte mate minder het geval (6%), behalve bij federatie Sportvisserij Midwest Nederland. Binnen deze regio geeft 14 procent van de hengelsportverenigingen aan niet te weten welke adviezen of ondersteuning zij van de federatie kunnen ontvangen.

Figuur 2.2 Redenen waarom hengelsportverenigingen in 2018/2019 geen ondersteuning hebben ontvangen van hun federatie (in procenten, n=169)

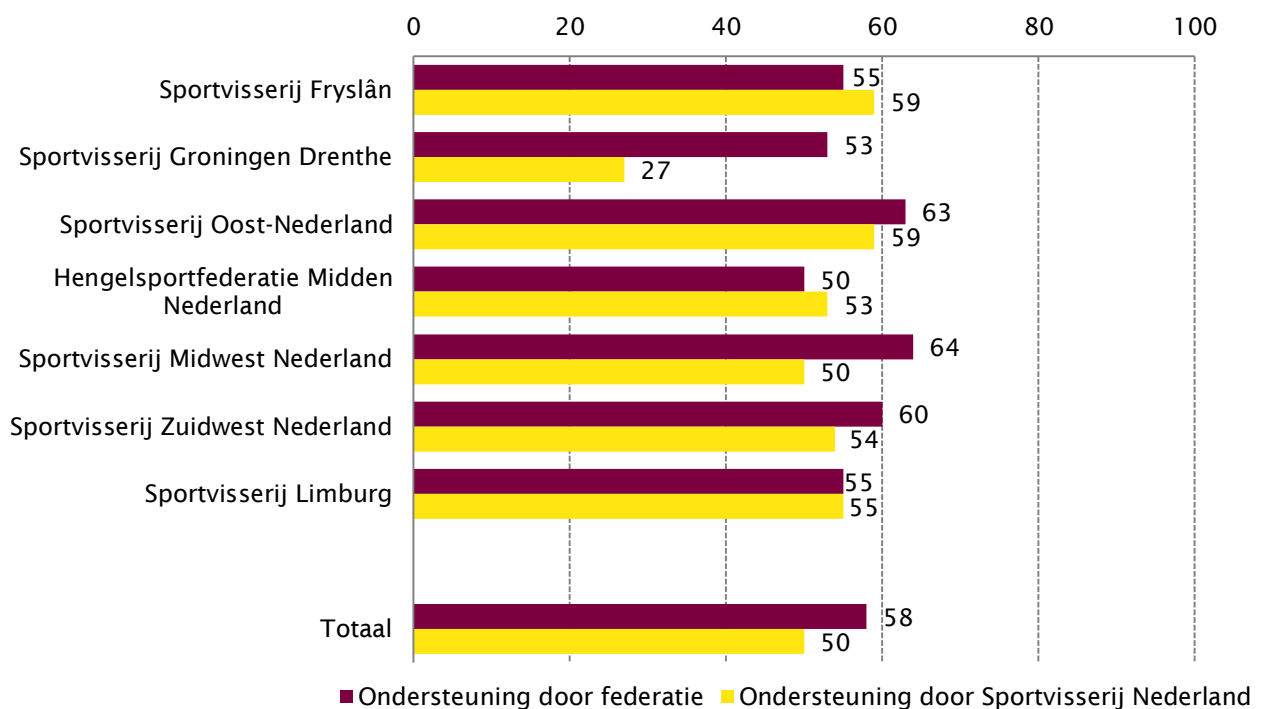
Figuur 2.3 Redenen waarom hengelsportverenigingen in 2018/2019 geen ondersteuning hebben ontvangen van Sportvisserij Nederland (in procenten, n=196)

Afkomst ondersteuning per federatie

Kijkend naar de mate van ondersteuning per regio, valt op dat slechts een kwart van de hengelsportverenigingen in regio Groningen Drenthe (27%) ondersteuning ontvangt van Sportvisserij Nederland (zie figuur 2.4). In de andere regio's vindt ondersteuning van de overkoepelende bond bij ongeveer de helft van de hengelsportverenigingen plaats. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat hengelsportverenigingen in de regio Groningen Drenthe vaker aangeven geen problemen te ervaren, waardoor advies of ondersteuning niet nodig wordt geacht. Ruim twee derde van deze verenigingen (68%) geeft aan geen problemen te ervaren. In de andere regio's geeft ongeveer de helft van de verenigingen (48%) die geen ondersteuning ontvangt aan dat hun vereniging geen problemen ervaart. Daarnaast verzorgt Sportvisserij Groningen Drenthe de ledenadministratieservices zelf. In andere regio's doet Sportvisserij Nederland dit voor hengelsportverenigingen in plaats van de federatie.

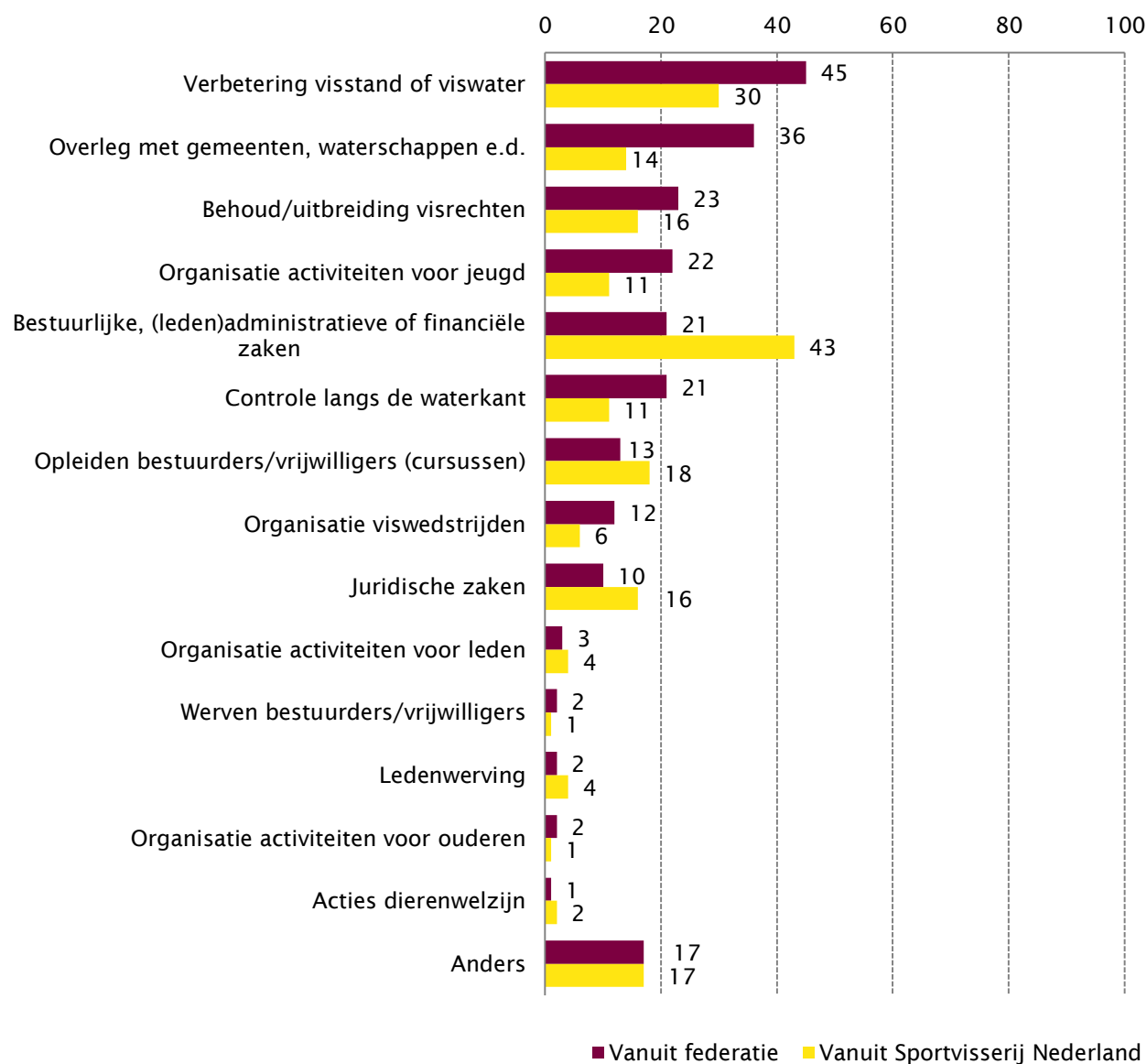
Figuur 2.4 Aandeel hengelsportverenigingen dat in 2018/2019 ondersteuning heeft ontvangen, uitgesplitst naar regio en afkomst ondersteuning (in procenten, n=398)

Aard ondersteuning hengelsportverenigingen

De ondersteuning door de regionale federaties en Sportvisserij Nederland heeft op verschillende terreinen betrekking (zie figuur 2.5). Op basis van de terreinen waarop de ondersteuning betrekking heeft, is geen duidelijke functiescheiding tussen de regionale federaties en Sportvisserij Nederland te zien. Zowel de federaties als Sportvisserij Nederland kunnen verenigingen van advies voorzien op dezelfde terreinen. Wel verschilt de focus van ondersteuning tussen de federaties en de overkoepelende bond. Zo vindt de meeste ondersteuning door federaties plaats op het gebied van het verbeteren van de visstand of viswater (45%), bij overleg met gemeenten en waterschappen (36%) en het behoud/uitbreiding van visrechten (23%). Sportvisserij Nederland richt zich met name op bestuurlijke, (leden)administratieve of financiële zaken (43%), gevolgd door verbetering van de visstand of viswater (30%) en het opleiden van bestuurders/vrijwilligers (18%).

Figuur 2.5 Terreinen waarop hengelsportverenigingen in 2018/2019 advies of ondersteuning hebben ontvangen, uitgesplitst naar afkomst ondersteuning (in procenten, n=398)

Aard ondersteuning per federatie

Ook per federatie zijn verschillen tussen de terreinen waarop hengelsportverenigingen advies of ondersteuning ontvangen (zie tabel 2.1). Zo is Sportvisserij Fryslân met name actief in het overleggen met gemeenten en waterschappen; heeft ondersteuning van Sportvisserij Groningen Drenthe met name betrekking op bestuurlijke, (leden)administratieve of financiële zaken; zijn Sportvisserij Oost-Nederland, Zuidwest Nederland, Limburg en Hengelsportfederatie Midden Nederland met name gericht op het ondersteunen van verenigingen bij het verbeteren van de visstand of viswater en is ondersteuning van Sportvisserij Midwest Nederland vooral gericht op overleg met gemeenten en waterschappen.

Tabel 2.2 Terreinen waarop hengelsportverenigingen in 2018/2019 advies of ondersteuning hebben ontvangen, uitgesplitst naar federatie (in procenten, n=229)

	Totaal	Sportvisserij Fryslân	Sportvisserij Groningen Drenthe	Sportvisserij Oost-Nederland	Hengelsportfederatie Midden Nederland	Sportvisserij Midwest Nederland	Sportvisserij Zuidwest Nederland	Sportvisserij Limburg
Verbetering visstand of viswater	45	8	24	52	54	41	55	55
Overleg met gemeenten, waterschappen e.d.	36	50	12	32	50	49	36	32
Behoud/uitbreiding visrechten	23	33	12	24	38	27	21	19
Organisatie activiteiten voor jeugd	22	17	18	32	17	41	17	13
Bestuurlijke, (leden)administratieve of financiële zaken	21		65	4	8	19	18	16
Controle langs de waterkant	21	17	9	24	17	24	29	19
Opleiden bestuurders/vrijwilligers (cursussen)	13	17	6	28	13	14	12	10
Organisatie viswedstrijden	12		18	12	4	5	14	23
Juridische zaken	10	8	6	4	17	16	6	13
Organisatie activiteiten voor leden	3	8	3			5	3	3
Werven bestuurders/vrijwilligers	2	8	3		8	3		
Ledenwerving	2	8	6			3	2	
Organisatie activiteiten voor ouderen	2		6	4		3		
Acties dierenwelzijn	1			4			2	

Groen is meer dan gemiddeld (wijkt meer dan één derde van het totaal af), oranje is minder dan gemiddeld (wijkt meer dan één derde van het totaal af), grijs is gelijk aan het gemiddelde (wijkt minder dan één derde van het totaal af).

Behoeftte ondersteuning hengelsportverenigingen

Een grote meerderheid van de hengelsportverenigingen in Nederland wenst ook in de komende jaren ondersteuning te ontvangen (zie figuur 2.6). Slechts 15 procent van de hengelsportverenigingen heeft geen behoefte aan ondersteuning. Eerder bleek dat ongeveer een derde van de verenigingen in 2018/2019 geen ondersteuning heeft ontvangen. Dit betekent dat de behoefte aan ondersteuning de komende jaren zal toenemen. Kijkend naar de terreinen waarop verenigingen aangeven de komende jaren bij ondersteund te willen worden, lijkt de behoefte aan ondersteuning te verschuiven. Naast ondersteuning op terreinen die ook in het afgelopen jaar plaats heeft gevonden (verbeteren van de visstand of viswater (41%), overleg met gemeente en waterschappen (34%)), wensen verenigingen in de toekomst meer ondersteuning te ontvangen op terreinen die tot nu toe bij de ondersteuning minder aan bod kwamen: controle langs de waterkant (31%), het werven van bestuurders/vrijwilligers (27%) en ledenwerving (14%).

Figuur 2.6 Aandeel hengelsportverenigingen dat komende jaren ondersteuning wenst, uitgesplitst naar terrein (in procenten, n=398)

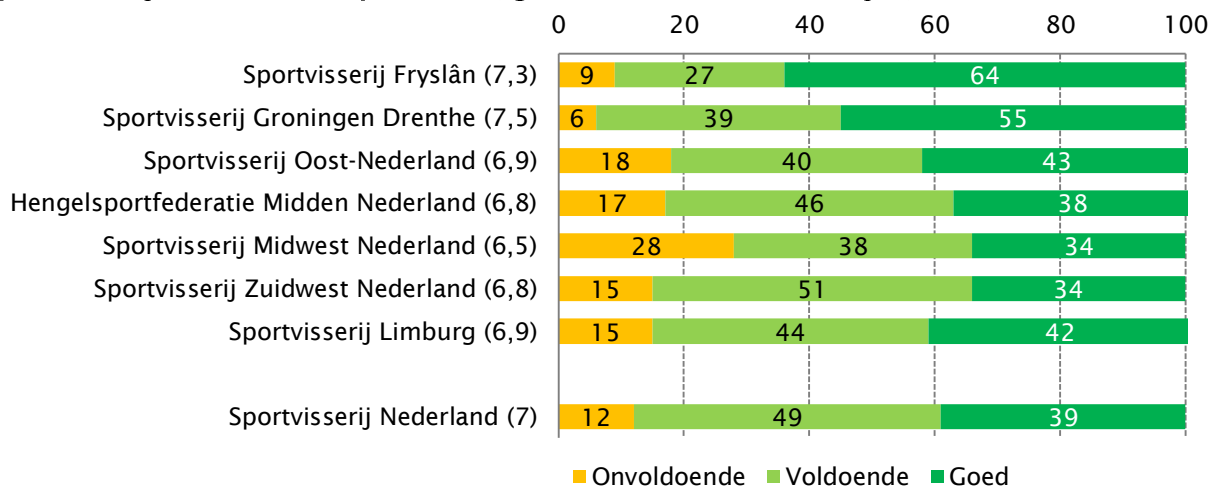

2.2 Waardering advies en ondersteuning door hengelsportverenigingen

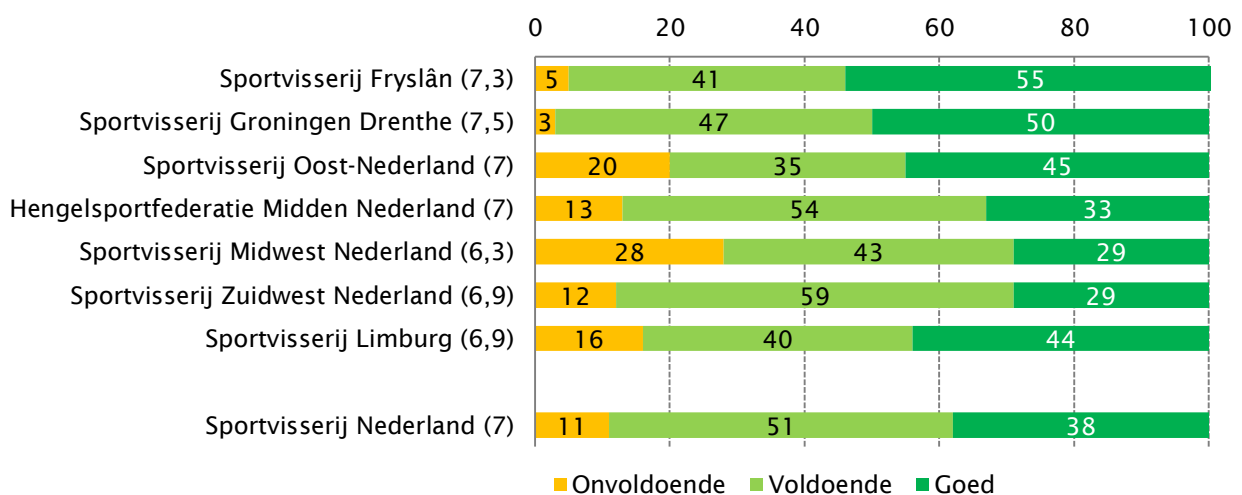
Waardering activiteiten federaties en Sportvisserij Nederland

Hengelsportverenigingen zijn overwegend positief over de activiteiten die hun federatie en Sportvisserij Nederland uitvoeren. Ongeveer negen op de tien hengelsportverenigingen waarderen de landelijke belangenbehartiging (88%, figuur 2.7) en landelijke voorlichting/promotie (89%, figuur 2.8) van Sportvisserij Nederland met voldoende tot goed. Een op de tien hengelsportverenigingen is van mening dat Sportvisserij Nederland zich onvoldoende inzet voor belangenbehartiging en voorlichting/promotie. Hengelsportverenigingen die in het afgelopen jaar geen ondersteuning van en/of regelmatig contact met Sportvisserij Nederland hebben gehad, waarderen de activiteiten van de overkoepelende bond vaker onvoldoende. Ook de regionale belangenbehartiging en voorlichting/promotie door de federaties worden overwegend positief gewaardeerd. Met name hengelsportverenigingen in de regio's Sportvisserij Fryslân en Groningen Drenthe zijn positief gestemd over de activiteiten van hun federatie. Hengelsportverenigingen zijn het minst positief over de activiteiten van Sportvisserij Midwest Nederland. Net als bij Sportvisserij Nederland, zijn de hengelsportverenigingen die in het afgelopen jaar geen ondersteuning van en/of contact met de federatie hebben gehad, het minst positief over de activiteiten van hun federatie.

Figuur 2.7 Waardering hengelsportverenigingen voor belangenbehartiging door federaties en Sportvisserij Nederland (in procenten, gemiddelden tussen haakjes, n=398)

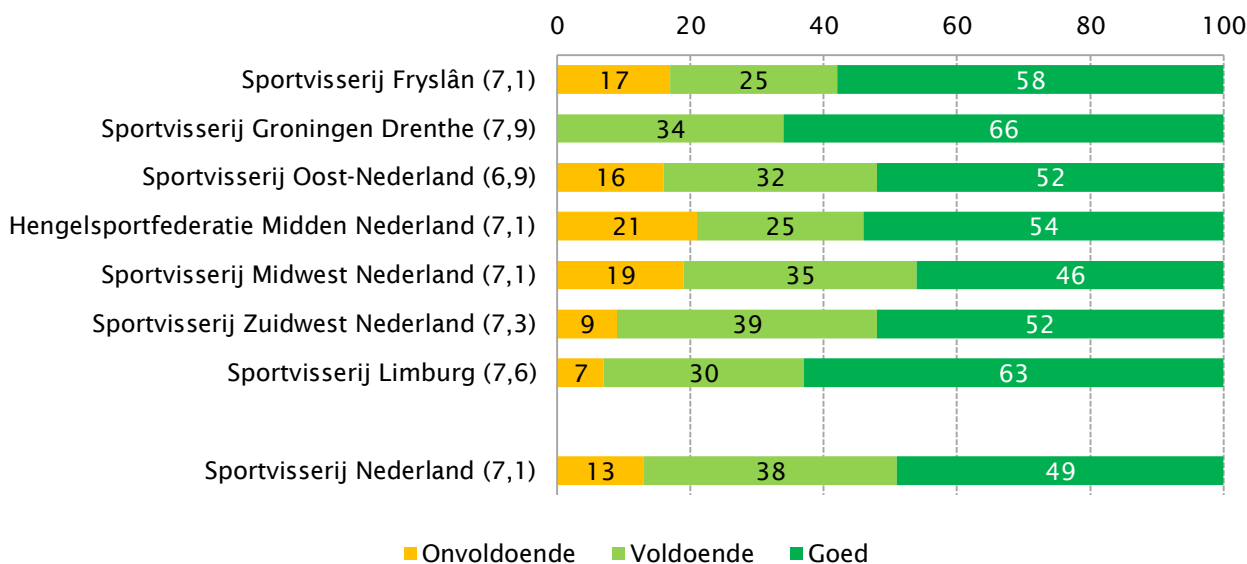
Figuur 2.8 Waardering hengelsportverenigingen voor voorlichting/promotie door federaties en Sportvisserij Nederland (in procenten, gemiddelden tussen haakjes, n=398)

Waardering ondersteuning per federatie

In figuur 2.9 is de waardering van hengelsportverenigingen voor de ondersteuning van de federatie en Sportvisserij Nederland weergegeven. Ongeveer negen op de tien hengelsportverenigingen die in het afgelopen jaar ondersteuning hebben ontvangen, waarden deze ondersteuning met voldoende of goed.

Figuur 2.9 Waardering hengelsportverenigingen voor ondersteuning door federaties (n=229) en Sportvisserij Nederland (n=195; in procenten, gemiddelden tussen haakjes)

In tabel 2.3 is per terrein waarop ondersteuning heeft plaatsgevonden de waardering hierover door middel van een gemiddeld rapportcijfer (1-10) weergegeven. Dit is uitgesplitst naar de zeven federaties en Sportvisserij Nederland. Hieruit blijkt dat vertegenwoordigers van hengelsportverenigingen de verschillende vormen van ondersteuning verschillend waarden. De ondersteuning van Sportvisserij Groningen Drenthe (34% voldoende, 66% goed) wordt gemiddeld het hoogst gewaardeerd, gevolgd door Sportvisserij Limburg (30% voldoende, 63% goed) en Sportvisserij Zuidwest (39% voldoende, 52% goed).

Tabel 2.3 Gemiddeld cijfer (1-10) van hengelsportverenigingen voor advies of ondersteuning in 2018/2019, uitgesplitst naar federatie (n=229), Sportvisserij Nederland (n=195) en terrein (in procenten)

	Sportvisserij Nederland	Sportvisserij Fryslân	Sportvisserij Groningen Drenthe	Sportvisserij Oost-Nederland	Hengelsportfederatie Midden Nederland	Sportvisserij Midwest Nederland	Sportvisserij Zuidwest Nederland	Sportvisserij Limburg
Totaal (aantal respondenten)	7,1 (195)	7,1 (12)	7,9 (34)	6,9 (25)	7,1 (24)	7,1 (37)	7,3 (66)	7,6 (31)
Verbetering visstand of viswater	7,0	8,0	7,5	7,3	7,2	7,3	7,8	7,7
Overleg met gemeenten, waterschappen e.d.	7,0	7,2	8,0	7,6	6,3	7,0	7,7	8,4
Behoud/uitbreiding visrechten	6,9	7,3	8,0	6,7	6,4	7,4	8,1	6,7
Organisatie activiteiten voor jeugd	7,4	9,0	7,6	7,9	8,3	7,3	6,8	8,5
Bestuurlijke, (leden)administratieve of financiële zaken	7,4		8,1	1,0	7,5	7,6	7,3	8,3
Controle langs de waterkant	7,2	8,5	8,0	7,3	5,5	7,7	6,7	7,3
Opleiden bestuurders/vrijwilligers (cursussen)	7,2	7,5	8,5	7,7	8,0	7,2	7,3	8,0
Organisatie viswedstrijden	6,8		7,7	6,0	5,0	6,5	6,8	8,0
Juridische zaken	6,7	8,0	10	9,0	6,3	7,7	7,8	8,8
Organisatie activiteiten voor leden	7,4	8,0	9,0			8,0	7,5	9,0
Werven bestuurders/vrijwilligers	4,0	3,0	7,0		8,0	8,0		
Ledenwerving	7,3	8,0	8,0			8,0	6,0	
Organisatie activiteiten voor ouderen	7,0		7,5	6,0		8,0		
Acties dierenwelzijn	6,0			6,0			4,0	

Geel is onvoldoende (1-5), lichtgroen is voldoende (6-7), donkergroen is goed (8-10).

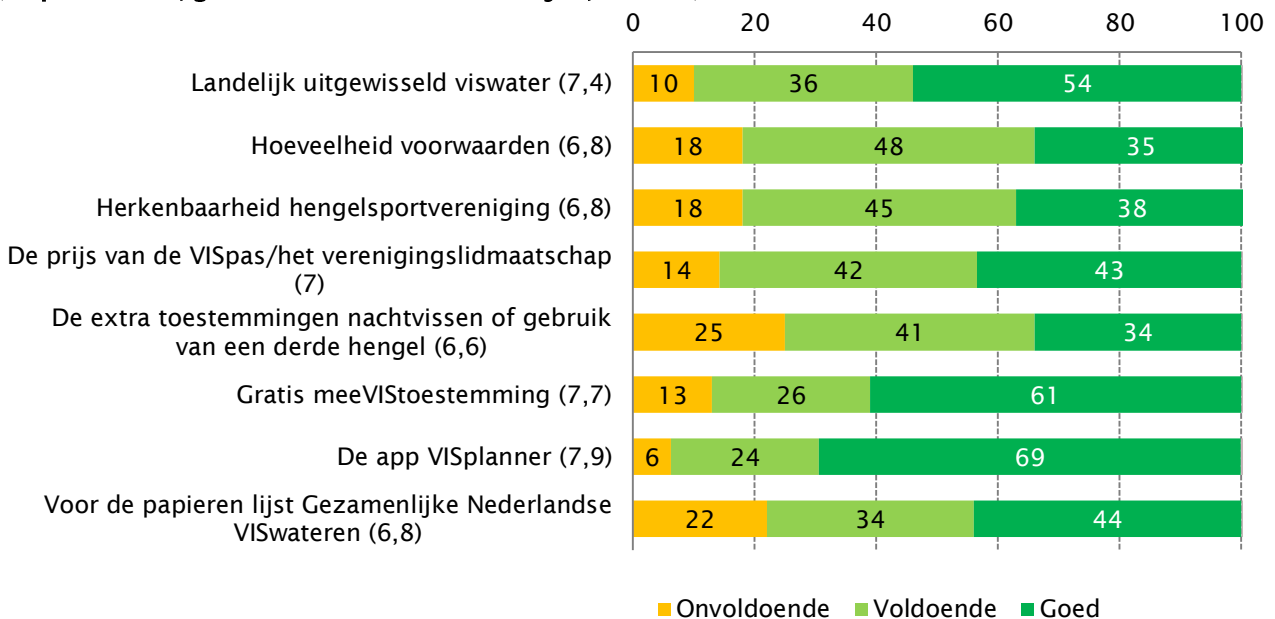
3. Waardering VISpasstelsel

In dit hoofdstuk wordt de waardering van hengelsportverenigingen voor het VISpasstelsel beschreven. Hengelsportverenigingen zijn gevraagd verschillende aspecten van het VISpasstelsel met een rapportcijfer te waarderen.

Waardering diverse aspecten VISpasstelsel

Het huidige VISpasstelsel wordt door hengelsportverenigingen overwegend positief gewaardeerd. In figuur 3.1 is de mening van vertegenwoordigers van hengelsportverenigingen over aspecten van het VISpasstelsel weergegeven. De app VISplanner (93% hengelsportverenigingen geeft voldoende of goed), het landelijk uitgewisseld viswater (90% hengelsportverenigingen geeft voldoende of goed) en de gratis meeVIStoestemming (87% hengelsportverenigingen geeft voldoende of goed) worden door vertegenwoordigers van hengelsportverenigingen het hoogst gewaardeerd. Hengelsportverenigingen waarderen de extra toestemmingen voor nachtvisserij of het gebruik van een derde hengel (25% hengelsportverenigingen geeft een onvoldoende), de papieren lijst Gezamenlijke Nederlandse Viswateren (22% hengelsportverenigingen geeft een onvoldoende), de hoeveelheid voorwaarden (18% hengelsportverenigingen geeft een onvoldoende) en de herkenbaarheid van de hengelsportvereniging (18% hengelsportverenigingen geeft een onvoldoende) het minst hoog.

Figuur 3.1 Waardering hengelsportverenigingen voor aspecten van het huidige VISpasstelsel (in procenten, gemiddelden tussen haakjes, n=398)

4. Waardering structuur hengelsportorganisatie

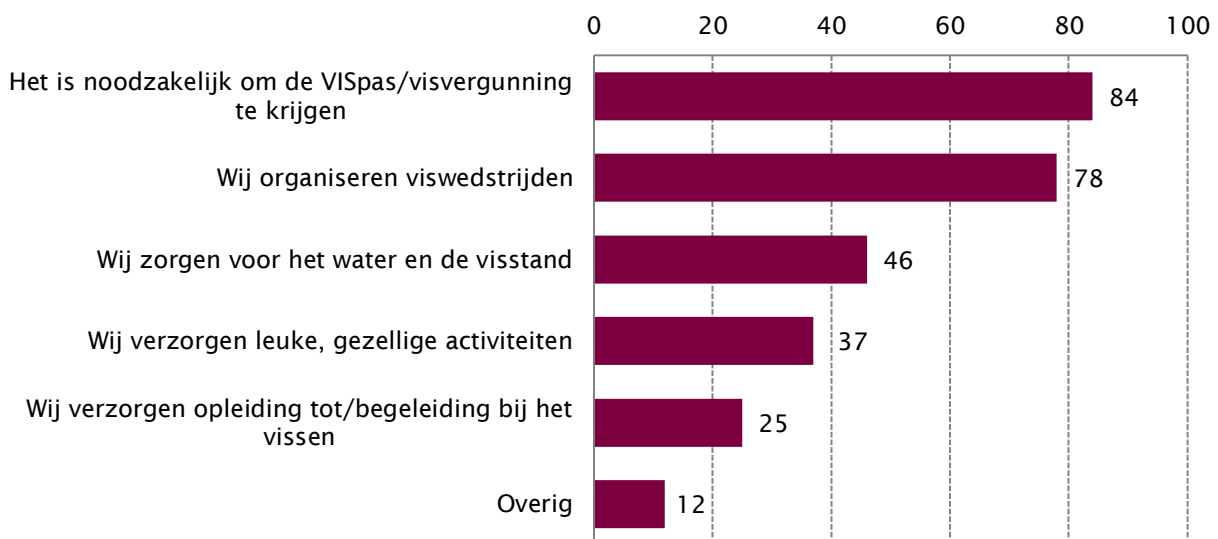
In dit hoofdstuk worden de resultaten met betrekking tot de waardering voor de structuur van de hengelsport in Nederland beschreven. Allereerst wordt ingegaan op de betrokkenheid binnen hengelsportverenigingen. Daarna volgen de waardering van en behoefte aan invloed bij de federaties en Sportvisserij Nederland en de waardering voor de structuur van de hengelsport in Nederland.

4.1 De hengelsportvereniging

Redenen lidmaatschap hengelsportvereniging

Eind 2018 zijn bijna 580.000 sportvissers in Nederland lid van een hengelsportvereniging. Sportvissers zijn met name lid van een hengelsportvereniging om de hengelsport te kunnen beoefenen. Volgens de vertegenwoordigers van deze verenigingen zijn een lidmaatschap om de VISpas/visvergunning te verkrijgen (84%) of om aan wedstrijden mee te kunnen doen (78%) de belangrijkste redenen (zie figuur 4.1). Gezelligheid (37%) en de mogelijkheid tot het volgen van opleidingen/trainingen (25%) zijn voor sportvissers minder belangrijke redenen om lid te worden van een hengelsportvereniging. Bestuurders van grote verenigingen (35% bij verenigingen met meer dan 750 leden) geven vaker aan dat het volgen van opleidingen/begeleiding reden voor een lidmaatschap is geweest dan kleine (14% bij verenigingen met minder dan 250 leden) en middelgrote verenigingen (28% bij verenigingen met 250 tot 750 leden).

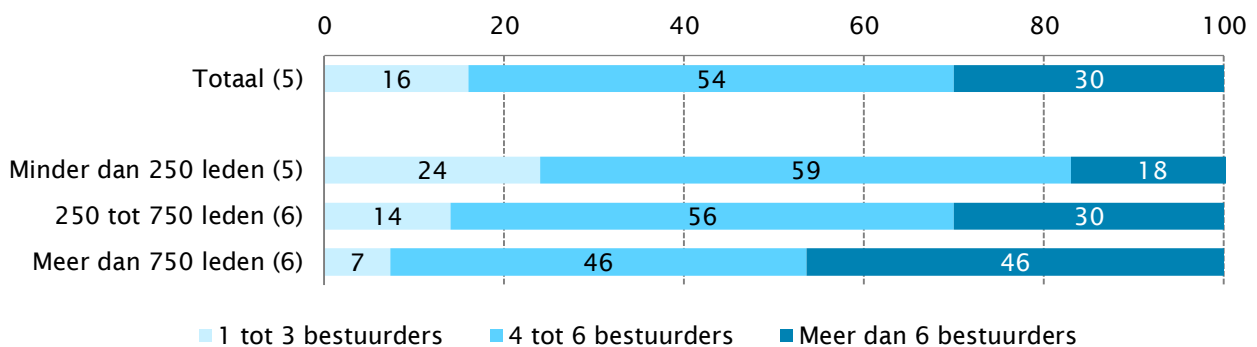
Figuur 4.1 Redenen voor een lidmaatschap bij de hengelsportvereniging volgens vertegenwoordiger hengelsportvereniging (in procenten, n=398)

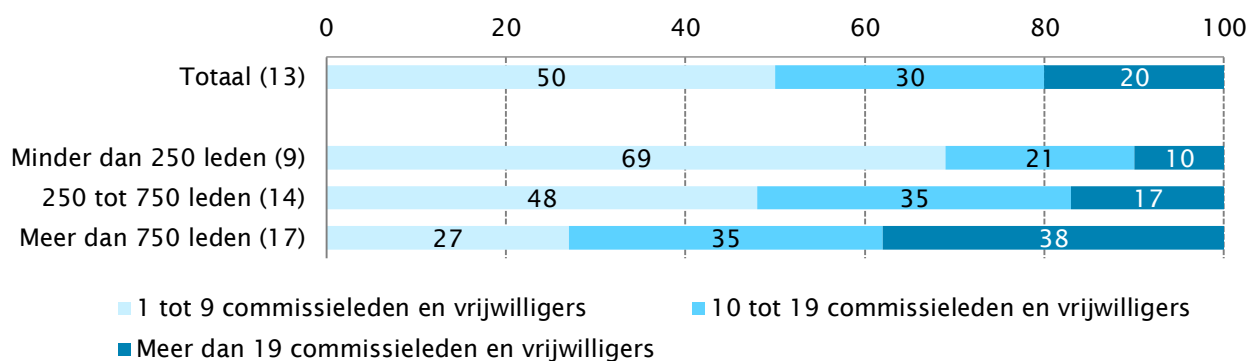
(Democratische) betrokkenheid binnen hengelsportverenigingen

Bij de meeste hengelsportverenigingen bestaat het bestuur van de vereniging uit vier tot zes personen (54%, figuur 4.2). Ongeveer een derde van de verenigingsbesturen bestaat uit meer dan zes personen. Dit zijn, wat wellicht verwacht kan worden, vaker grote (meer dan 750 leden) en middelgrote verenigingen (250-750 leden) dan kleine verenigingen (minder dan 250 leden). Bij ongeveer een kwart van de kleine verenigingen (24% van verenigingen met minder dan 250 leden) bestaat het bestuur uit een tot drie personen. Kijkend naar het aantal commissieleden en vrijwilligers per hengelsportvereniging, zijn bij de helft van de hengelsportverenigingen (50%, figuur 4.3) minder dan tien commissieleden en vrijwilligers actief. Bij kleine verenigingen bestaat zelfs twee derde uit minder dan tien commissieleden en vrijwilligers.

Figuur 4.2 Aantal bestuursleden per hengelsportvereniging, uitgesplitst naar grootte van de hengelsportvereniging (in procenten, gemiddelden tussen haakjes, n=398)

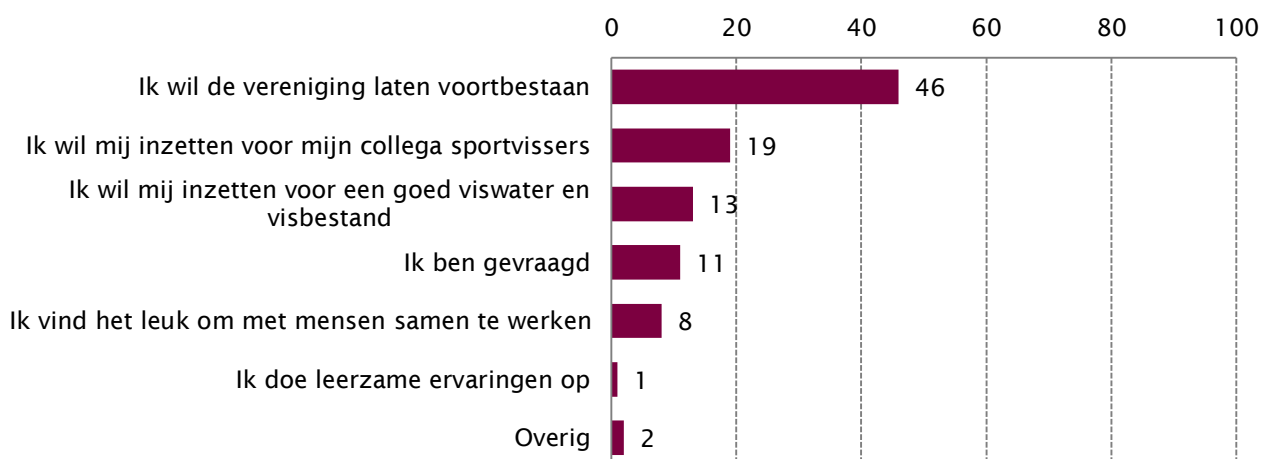

Figuur 4.3 Aantal commissieleden en vrijwilligers per hengelsportvereniging, uitgesplitst naar grootte van de hengelsportvereniging (in procenten, gemiddelden tussen haakjes, n=398)

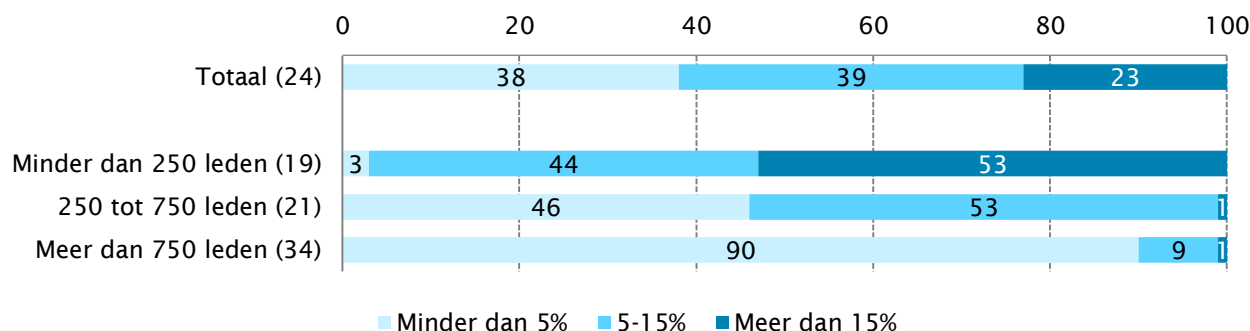
Het belangrijkste motief om als bestuurder van een hengelsportvereniging actief te zijn, is om de vereniging te laten voortbestaan (46%, figuur 4.4). Dit wordt gevolgd door het inzetten voor collega sportvissers (19%) en inzet voor een goed viswater en visbestand (13%).

Figuur 4.4 Het belangrijkste motief om als bestuurder bij een hengelsportvereniging actief te zijn (in procenten, n=398)

Kijkend naar het aandeel van de leden dat de Algemene Ledenvergadering (ALV) van de hengelsportvereniging bezoekt, blijkt het voor met name grote verenigingen lastig om hun leden bij het democratische proces van de vereniging te betrekken. Bij negen op de tien verenigingen met meer dan 750 leden (90%) is de opkomst op de ledenvergadering minder dan 5 procent van het ledenbestand (figuur 4.5). Bij middelgrote verenigingen (250-750 leden) is dit ongeveer de helft (46%) en bij kleine verenigingen (minder dan 250 leden) slechts 3 procent.

Figuur 4.5 Aandeel leden van hengelsportverenigingen dat de ALV bezoekt, uitgesplitst naar grootte vereniging (in procenten, gemiddelden tussen haakjes, n=398)

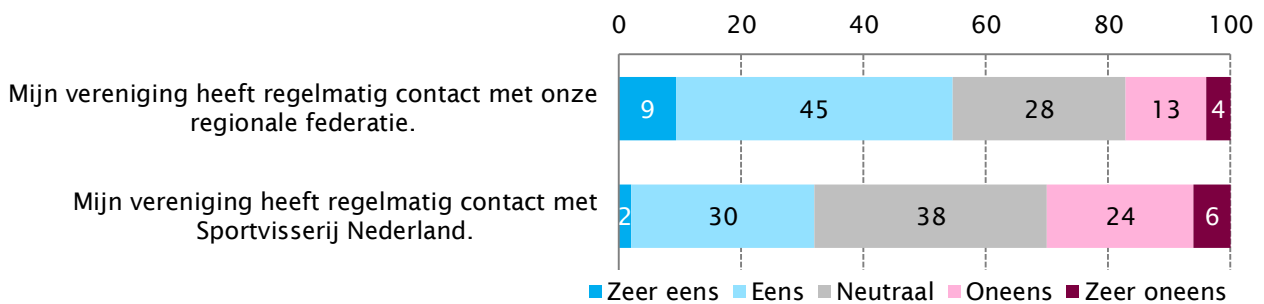

4.2 Regionale federaties en Sportvisserij Nederland

Contact federaties en Sportvisserij Nederland met hengelsportvereniging

Zoals in figuur 4.6 is weergegeven, staan hengelsportverenigingen vaker in contact met hun regionale federatie dan met de overkoepelende bond. Ruim de helft van de hengelsportverenigingen (54%) geeft aan regelmatig contact te hebben met hun regionale federatie. Bij Sportvisserij Nederland is dit een derde (32%). Dit betekent ofwel dat hengelsportverenigingen de federatie beter voor advies of ondersteuning weten te vinden dan de overkoepelende bond ofwel dat de federaties meer gericht zijn op direct contact met de hengelsportverenigingen dan Sportvisserij Nederland. Daarnaast blijkt dat kleine hengelsportverenigingen (minder dan 250 leden) minder vaak contact hebben met hun federatie en Sportvisserij Nederland dan middelgrote (250-750 leden) en grote hengelsportverenigingen (meer dan 750 leden) (niet in figuur).

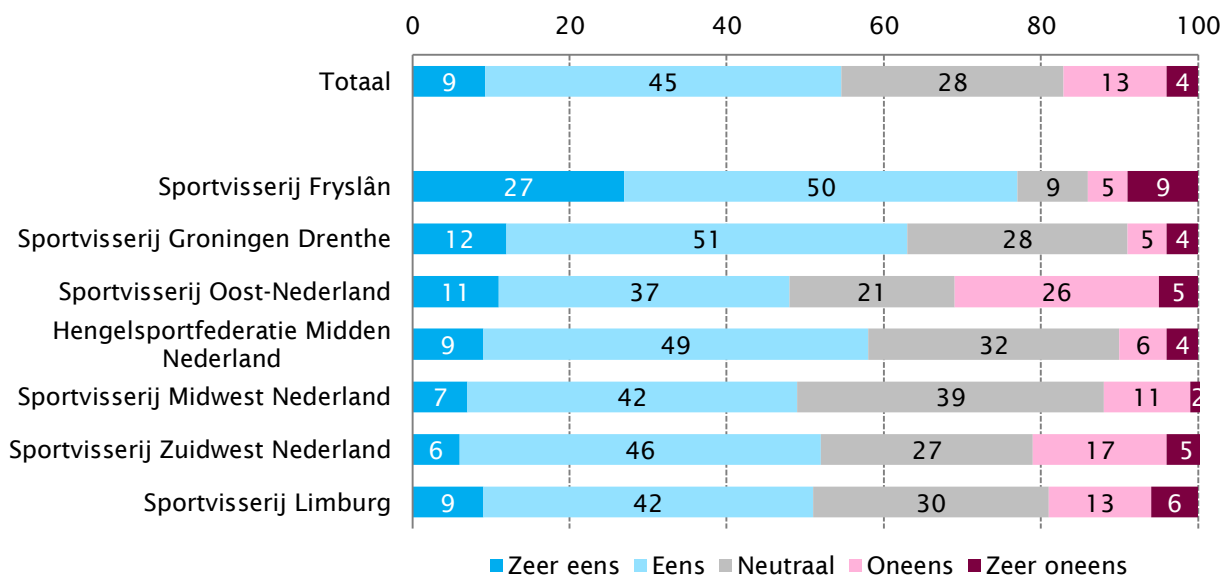
Figuur 4.6 Aandeel hengelsportverenigingen met regelmatig contact met hun federatie en Sportvisserij Nederland (in procenten, n=398)

Contact hengelsportverenigingen per federatie

Zoals in figuur 4.7 is te zien, verschilt per federatie de mate van 'regelmatig contact' tussen de hengelsportverenigingen en de federatie. Hengelsportverenigingen binnen Sportvisserij Fryslân hebben het vaakst regelmatig contact met hun federatie. Binnen Sportvisserij Oost-Nederland hebben hengelsportverenigingen het minst vaak regelmatig contact met hun federatie.

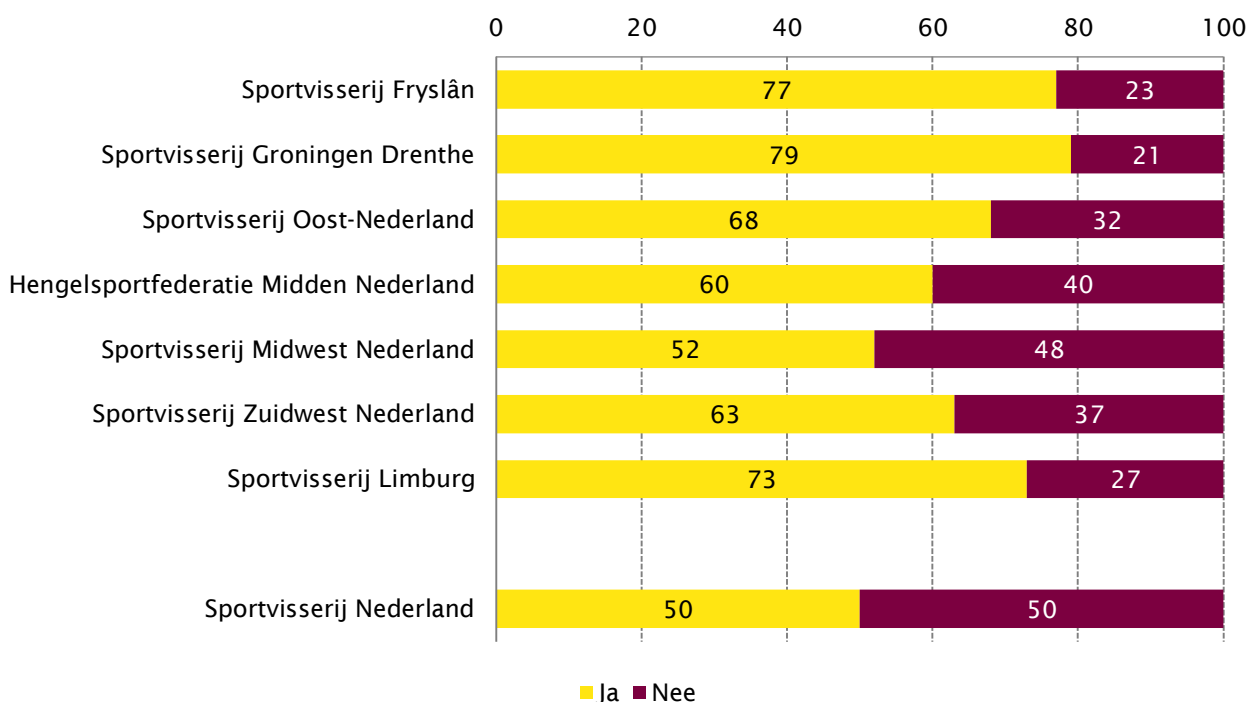
Figuur 4.7 Aandeel hengelsportverenigingen met regelmatig contact met hun federatie, uitgesplitst naar federatie (in procenten, n=398)

Waardering invloed hengelsportverenigingen binnen federatie en Sportvisserij Nederland

De helft van de vertegenwoordigers van de hengelsportverenigingen in Nederland (50%, figuur 4.8) vindt de invloed die hij/zij heeft binnen de overkoepelende organisatie van de hengelsport in Nederland onvoldoende. Gemiddeld zijn vertegenwoordigers van hengelsportverenigingen positiever over hun invloed binnen de regionale federaties. Hengelsportverenigingen zijn met name positief over de invloed binnen Sportvisserij Groningen Drenthe (79%), Sportvisserij Fryslân (77%) en Sportvisserij Limburg (73%). Het vaakst vinden verenigingen dat ze onvoldoende invloed hebben binnen Sportvisserij Midwest Nederland (48%), Hengelsportfederatie Midden Nederland (40%) en Sportvisserij Zuidwest Nederland (37%). Met name kleine verenigingen zijn ontevreden over hun invloed binnen de federatie en Sportvisserij Nederland. Kleine verenigingen geven veelal aan zich minder goed vertegenwoordigd te voelen doordat hun stem minder telt dan die van grote verenigingen. Onder kleine verenigingen lijkt een gevoel te heersen dat niet naar hen wordt geluisterd en dat hun problematiek niet serieus wordt genomen. Zo geeft een kleine vereniging aan: “Als kleine vereniging (+/- 300 leden) kun je niet echt van invloed spreken” en “De grotere clubs bepalen op dit moment veel, als kleine vereniging kun je weinig inbrengen”. Kleine verenigingen pleiten ervoor dat de hengelsportorganisatie een andere stemverdeling gaat hanteren: “Ook grote verenigingen behoren één stem te hebben op vergaderingen. De belangen van grote verenigingen lopen te veel uiteen met die van kleine verenigingen”. Een andere vereniging zegt: “Alle kleine hengelsportverenigingen leggen het af tegen de grote. Een andere stemsleutel dan er nu is, kan kleine verenigingen motiveren om de ALV te bezoeken”.

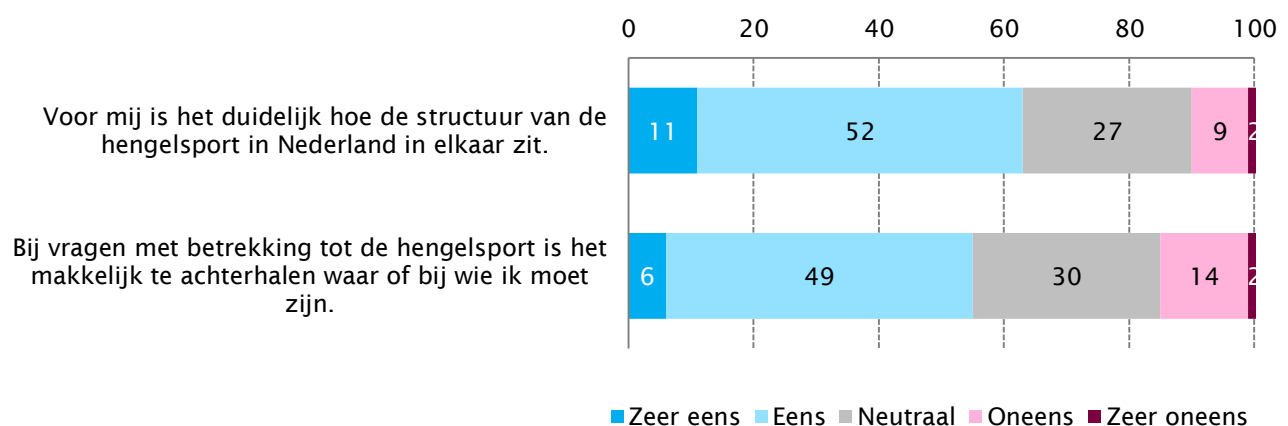
Figuur 4.8 Aandeel hengelsportverenigingen met voldoende invloed binnen de federatie en Sportvisserij Nederland, uitgesplitst naar federatie en Sportvisserij Nederland (in procenten, n=398)

Inrichting hengelsportorganisatie in Nederland

De meeste vertegenwoordigers van hengelsportverenigingen ervaren de inrichting van de hengelsportorganisatie in Nederland als helder. Twee derde van de hengelsportverenigingen (63%, figuur 4.9) zegt het duidelijk te vinden hoe de structuur van de hengelsport in Nederland in elkaar zit. Ruim de helft vindt het bij vragen met betrekking tot de hengelsport makkelijk te achterhalen waar of bij wie hij/zij moet zijn. 16 procent is het hier niet mee eens. Voor hen zou het helpen wanneer duidelijker het onderscheid tussen taken en verantwoordelijkheden van de federatie en Sportvisserij Nederland wordt gemaakt. Zo geeft een vereniging aan: “Er is veel onduidelijkheid over welke ondersteuning mogelijk is” en “Ik weet niet altijd voor welke vraag ik waar terecht kan”. Betere voorlichting en omschrijving van werkzaamheden van de federatie en Sportvisserij Nederland kan meer duidelijkheid voor verenigingen betekenen. Daarnaast geven verenigingen aan meer contact en een proactieve houding van de federatie en Sportvisserij Nederland te wensen. Zo zegt een vereniging over de federatie: “Waarom komen ze niet af en toe langs om gewoon een informeel gesprek te hebben met de bestuurders?” en een andere vereniging geeft aan: “De federatie moet vaker haar gezicht laten zien bij de lokale vereniging”. Hengelsportverenigingen vinden dat meer en proactief contact ervoor kan zorgen dat de hengelsportorganisatie dichterbij de verenigingen komt te staan. Dit kan volgens hen bijdragen aan betere ondersteuning van de vereniging en beter zicht op de behoefte vanuit verenigingen.

Figuur 4.9 Mening hengelsportverenigingen over duidelijkheid structuur hengelsportorganisatie in Nederland (in procenten, n=398)

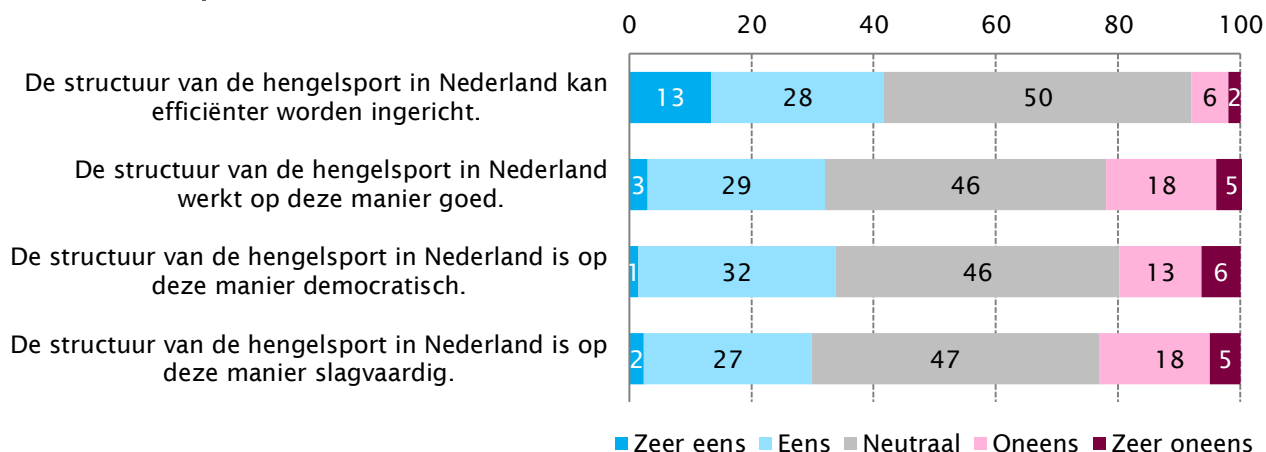

Versterking structuur hengelsportorganisatie gewenst

Vertegenwoordigers van hengelsportverenigingen zijn minder tevreden over de werking van de hengelsportorganisatie in Nederland. Ongeveer een derde van hengelsportverenigingen is van mening dat de structuur van de hengelsport in Nederland op deze manier goed werkt (32%), democratisch (33%) en slagvaardig is (29%) (figuur 4.10). Ruim één op de vijf verenigingen is het met deze drie aspecten oneens. Daarnaast is 41 procent van de hengelsportverenigingen van mening dat de structuur efficiënter kan worden ingericht. Veel hengelsportverenigingen vinden het verschil in taken en verantwoordelijkheden tussen de federaties en Sportvisserij Nederland onduidelijk. Deze onduidelijkheid leidt ertoe dat enkele verenigingen pleiten voor een herinrichting van de organisatiestructuur waarbij de federaties worden opgeheven en Sportvisserij Nederland hun taken overneemt. Zo zegt een vereniging: “Haal de federaties er tussenuit. Maak één loket voor hengelsporter, bestuurder, ecooloog, controleur, jeugdmeester, pers of wie dan ook. Het zijn veel te veel eilandjes”. Voor andere verenigingen kan functiescheiding en/of communicatie over de taken en verantwoordelijkheden van de federaties en Sportvisserij Nederland tot meer duidelijkheid leiden. Zo geven sommige hengelsportverenigingen aan dat betere communicatie en afstemming tussen Sportvisserij Nederland en de federaties dient plaats te vinden, zodat duidelijker wordt welke taken (beter) regionaal en welke taken (beter) nationaal uitgevoerd moeten/kunnen worden: “Dat verenigingen weten wat de plaats is van Sportvisserij Nederland en wat de plaats is van de federaties”.

Daarnaast wordt gepleit voor het kritisch onder de loep nemen van de integriteit van bestuursleden bij federaties. Een vereniging geeft aan: “Momenteel zijn er veel bestuursleden met een dubbele pet op, zij vertegenwoordigen meerdere belangen hetgeen een transparant beleid in de weg staat” en “Ik heb het gevoel dat het op dit moment te veel een ‘old boys network’ is”. Verenigingen wensen dan ook meer bestuurlijke openheid door meer transparantie over de wijze waarop beslissingen tot stand zijn gekomen.

Figuur 4.10 Mening hengelsportverenigingen over functioneren hengelsportorganisatie in Nederland (in procenten, n=398)

Vernieuwende democratische initiatieven gewenst

Opvallend is het grote aandeel hengelsportverenigingen dat neutraal is over de structuur van de hengelsport in Nederland (zie figuur 4.10). Dit zijn veelal verenigingen met weinig direct contact met Sportvisserij Nederland. Zij lijken geen zicht te hebben op de organisatiestructuur. Zo geeft een vereniging aan: “Sportvisserij Nederland wordt vooral gezien als leverancier van de VISpas en voor het overige wordt weinig gebruik gemaakt van deze landelijke organisatie” en “Ik heb geen idee. Ik heb geen enkel zicht op de agenda van Sportvisserij Nederland. Waarschijnlijk door de getrapte invloed via de federaties”. Deze verenigingen geven aan zich ver van de overkoepelende organisatie te voelen staan. Voor een deel van deze verenigingen zou meer communicatie en/of periodiek overleg tot meer kennis over Sportvisserij Nederland kunnen leiden. Daarnaast is een deel van de verenigingen hier niet in geïnteresseerd en geeft aan niets van Sportvisserij Nederland te verlangen. Tot slot geven verenigingen aan meer democratische invloed te wensen. Zo geeft een vereniging aan: “Ik zou graag wat vaker een soort van enquête zoals deze ontvangen waarin ons ook om de mening gevraagd wordt bij bepaalde zaken, zo blijft Sportvisserij Nederland haar *feeling* met haar leden beter behouden en kan hen daardoor beter vertegenwoordigen”. Een andere vereniging geeft aan het een goed idee te vinden wanneer jaarlijks denktanks worden georganiseerd om met een aantal verenigingen problemen te bespreken en de toekomst van de organisatie te verkennen.

5. Conclusie en aanbevelingen

In dit afsluitende hoofdstuk volgen enkele conclusies en aanbevelingen op basis van de bevindingen van dit onderzoek. De centrale vraagstellingen van het onderzoek luiden: *Hoe waarderen hengelsportverenigingen de taken en de organisatorische structuur van de federaties en Sportvisserij Nederland, waar hebben zij behoefte aan en welke veranderingen achten zij wenselijk?*

Advies en ondersteuning: behoefte aan ondersteuning verschuift

Twee derde van de hengelsportverenigingen in Nederland wordt ondersteund bij hun taken en verantwoordelijkheden door de regionale federaties en/of Sportvisserij Nederland. Op basis van de terreinen waarop ondersteuning betrekking heeft, is geen duidelijke functiescheiding tussen de regionale federaties en Sportvisserij Nederland te zien. Wel verschilt de focus van ondersteuning. Zo vindt de meeste ondersteuning van federaties plaats bij het verbeteren van de visstand of viswater en bij het overleg met gemeenten en waterschappen en richt Sportvisserij Nederland zich met name op bestuurlijke, (leden)administratieve of financiële zaken. Hengelsportverenigingen waarderen de ondersteuning die zij ontvangen van hun regionale federatie en Sportvisserij Nederland overwegend positief. Ongeveer negen op de tien hengelsportverenigingen die afgelopen jaar ondersteuning hebben ontvangen waarderen deze ondersteuning met voldoende of goed. In de toekomst zal de behoefte aan ondersteuning naar verwachting groter zijn dan het aandeel verenigingen dat het afgelopen jaar ondersteuning heeft ontvangen. 85 procent van de hengelsportverenigingen zegt de komende jaren ondersteuning te wensen. Er lijkt de komende jaren een verschuiving in de aard van ondersteuning plaats te vinden. Hoewel verenigingen aangeven de komende jaren de meeste behoefte aan ondersteuning te hebben bij het verbeteren van de visstand of viswater en bij overleg met gemeenten en waterschappen, wensen verenigingen ook ondersteuning bij de controle langs de waterkant en het werven van bestuurders/vrijwilligers en leden. Dit zijn terreinen waarop ondersteuning in het afgelopen jaar in mindere mate plaatsvond.

Structuur hengelsport: meer duidelijkheid, contact en democratische vernieuwing gewenst

Ongeveer een derde van de hengelsportverenigingen is van mening dat de structuur van de hengelsport in Nederland op deze manier goed werkt, democratisch en slagvaardig is. Ruim een op de vijf verenigingen is het hier mee oneens en twee op de vijf hengelsportverenigingen zijn van mening dat de structuur efficiënter kan worden ingericht. Veel hengelsportverenigingen vinden het verschil in taken en verantwoordelijkheden tussen de federaties en Sportvisserij Nederland onduidelijk. Deze onduidelijkheid leidt ertoe dat sommige verenigingen pleiten voor een herinrichting van de organisatiestructuur waarbij de federaties worden opgeheven en Sportvisserij Nederland hun taken overneemt. Voor andere verenigingen kan functiescheiding en/of betere communicatie over de taken en verantwoordelijkheden van de federaties en Sportvisserij Nederland tot meer duidelijkheid leiden. Naast meer transparantie over taken en verantwoordelijkheden, geven verenigingen aan meer contact en een proactieve houding van de federatie en Sportvisserij Nederland te wensen. Daarnaast wordt gepleit voor het kritisch onder de loep nemen van de integriteit van bestuursleden bij federaties en het aanpassen van de stemverdeling bij federaties. Met name kleine verenigingen zijn ontevreden over hun invloed binnen de federatie en Sportvisserij Nederland. Kleine verenigingen geven veelal aan in de minderheid te zijn doordat grote verenigingen meer stemmen hebben. Tot slot geven verenigingen aan meer democratische invloed te wensen door het invoeren van vernieuwende democratische initiatieven.

Aanbevelingen verbetering hengelsportorganisatie in Nederland

Aan de hand van de bevindingen in dit onderzoek kunnen voor het beleid met betrekking tot de verbetering van de hengelsportorganisatie in Nederland enkele aanbevelingen worden gedaan.

Meer aandacht aan ondersteuning van kleine hengelsportverenigingen

Kleine hengelsportverenigingen vragen en/of ontvangen minder vaak ondersteuning van hun regionale federatie en/of Sportvisserij Nederland dan middelgrote en grote verenigingen. Hoewel kleine hengelsportverenigingen vaker aangeven geen problemen te ervaren dan middelgrote en grote hengelsportverenigingen, blijkt uit landelijk onderzoek naar de vitaliteit van verenigingen (Van Kalmthout & Hoeijmakers, 2019) dat kleine verenigingen vaker moeite hebben om hun organisatie op orde te houden. Het zou dan ook wenselijk zijn om als federatie en/of Sportvisserij Nederland vaker en/of op een andere manier dan met middelgrote/grote verenigingen contact te zoeken met de kleinere hengelsportverenigingen. Om in kaart te brengen hoe het daadwerkelijk gesteld is met de vitaliteit van deze kleine verenigingen, zou het zinvol zijn om een vitaliteitsonderzoek onder de hengelsportverenigingen te doen². Daarnaast zijn kleine hengelsportverenigingen minder tevreden over hun invloed binnen de federatie en Sportvisserij Nederland. Het aanpassen van de stemverdeling bij de federaties en/of het verenigen van kleine verenigingen bij stemmingen zou ertoe kunnen leiden dat kleine verenigingen zich beter gehoord en vertegenwoordigd voelen in de huidige structuur van de hengelsportorganisatie.

Inspelen op de behoefte aan ondersteuning van hengelsportverenigingen

Om tegemoet te komen aan de behoeften van hengelsportverenigingen, is het wenselijk dat federaties en Sportvisserij Nederland zich inhoudelijk voorbereiden op een veranderende focus en/of uitbreiding van capaciteit voor ondersteuning. Hoewel verenigingen aangeven de komende jaren de meeste behoefte aan ondersteuning te hebben bij het verbeteren van de visstand of viswater en bij overleg met gemeenten en waterschappen, wensen verenigingen ook ondersteuning bij de controle langs de waterkant en het werven van bestuurders/vrijwilligers en leden. Op deze terreinen vond ondersteuning in het afgelopen jaar in mindere mate plaats. Uit landelijk onderzoek naar sportverenigingen in het algemeen blijken het behoud van leden en het vinden van voldoende kader de grootste knelpunten van verenigingen te zijn (Van Kalmthout & Hoeijmakers, 2019). Naar verwachting blijven dit de komende jaren de belangrijkste aandachtspunten voor verenigingen. De federaties en Sportvisserij Nederland kunnen verenigingen ondersteunen bij deze aspecten met cursussen, trainingen en voorlichting op deze gebieden. Daarnaast kan intensiever en periodiek contact tussen de federaties en Sportvisserij Nederland met de hengelsportverenigingen tot een betere ondersteuning van de hengelsportverenigingen leiden. Door als federatie en/of Sportvisserij Nederland periodiek bij verenigingen langs te gaan, kunnen eventuele knelpunten makkelijker aan het licht komen en kan ondersteuning effectiever plaatsvinden. Het is dan ook belangrijk om te streven naar het actiever benaderen en begeleiden van verenigingen bij het versterken van hun organisatie.

Duidelijkere positionering hengelsportorganisaties

Veel hengelsportverenigingen vinden het verschil in taken en verantwoordelijkheden van de federaties en Sportvisserij Nederland op dit moment onduidelijk. Dit zijn veelal verenigingen met weinig direct contact met Sportvisserij Nederland. Zij lijken daarom weinig inzicht te hebben in de organisatiestructuur. Een duidelijker onderscheid maken tussen taken en verantwoordelijkheden van de federatie en Sportvisserij Nederland en heldere communicatie daarover kunnen eerste stappen zijn die hengelsportverenigingen mogelijk helpen. De federaties en Sportvisserij Nederland kunnen hiernaar streven door in hun algemene

² Klik [hier](#) voor meer informatie over onderzoek naar de vitaliteit van verenigingen.

communicatie duidelijker aan te geven met welk doel Sportvisserij Nederland en de federaties bestaan, welke taken en verantwoordelijkheden hierbij komen kijken en op welke aspecten ondersteuning bij deze organisaties kan worden gezocht.

Invoeren democratische initiatieven

Een groot deel van de hengelsportverenigingen geeft aan zich ver van de overkoepelende bond te voelen staan. Meer algemene communicatie en transparantie over taken en verantwoordelijkheden van Sportvisserij Nederland naar hengelsportverenigingen zou tot meer kennis over Sportvisserij Nederland kunnen leiden. Anderzijds is het wenselijk om initiatieven te nemen die zijn gericht op het vergroten van de invloed van hengelsportverenigingen bij Sportvisserij Nederland. Gedacht kan worden aan het houden van periodieke peilingen onder hengelsportverenigingen in de vorm van enquêtes. Gezien de hoge respons in dit onderzoek zijn vertegenwoordigers van hengelsportverenigingen graag bereid hun mening via deze weg te geven. Ook kunnen vertegenwoordigers van hengelsportvereniging uitgenodigd worden om samen met federaties en Sportvisserij Nederland na te denken over het vormgeven en invoeren van democratische adviezen. Verder kan gedacht worden aan het invoeren van een ledenraad bestaande uit vertegenwoordigers van hengelsportverenigingen die het gevoerde beleid van Sportvisserij Nederland toetst en input geeft voor het beleidsplan van de organisatie.

6. Referenties

Kalmthout, J. van & Hoeijmakers, R. (2019). *Verenigingsmonitor Jaarbericht 2018*. Utrecht: Mulier Instituut.

Sportvisserij Nederland (2018). *Jaarverslag 2018*. Bilthoven: Sportvisserij Nederland.

Bijlage 1 Vragenlijst 'Toekomstige organisatie sportvisserij'

Uitnodiging

Onderwerp: Geef uw mening over toekomstige organisatie sportvisserij!

Beste voorzitter/secretaris van %vereniging%,

De regionale federaties en Sportvisserij Nederland zijn samen gestart met een proces om de hengelsportorganisaties toekomstbestendig te maken. Deze organisaties bestaan om de belangen van de sportvissers te dienen en daarnaast om waar nodig de hengelsportverenigingen te ondersteunen. Het Mulier Instituut hebben wij gevraagd een enquête te houden met de vraag hoe u als vertegenwoordiger van een hengelsportvereniging aankijkt tegen de taken van de federaties en Sportvisserij Nederland. Wat doen we goed en wat doen we minder goed? Wij zouden het daarom zeer op prijs stellen als u deze enquête invult. Bij voorbaat onze dank.

Het kost u ongeveer 10 minuten om deze vragenlijst in te vullen. Onder de invullers worden drie pakketten met drie beachflags met logo en opmaak van de eigen hengelsportvereniging verloot. Deze kunnen bij alle evenementen van de vereniging worden gebruikt. Het Mulier Instituut gaat vertrouwelijk om met uw gegevens. Klik [hier](#) voor meer informatie over uw privacy.

Wanneer u vragen of opmerkingen heeft of wanneer u hulp nodig heeft bij het invullen van deze vragenlijst, kunt u contact opnemen met Resie Hoeijmakers, r.hoeijmakers@mulierinstituut.nl.

Klik op onderstaande link om aan de vragenlijst te beginnen. Gelieve de vragenlijst uiterlijk **20 mei** in te vullen.

%link%

Met vriendelijke groet,
Marjan van Kampen

Voorzitter Sportvisserij Nederland

Startpagina

Beste voorzitter/secretaris,

Welkom bij de vragenlijst over de toekomstige organisatie van de sportvisserij, waarin u uw mening kunt geven over de dienstverlening en ondersteuning van de regionale federaties en Sportvisserij Nederland. Klik op de pijl (rechtsonder op uw scherm) om met de vragen te starten.

Tevredenheid ondersteuning federatie

1 A) Binnen welke federatie valt uw hengelsportvereniging? **VERPLICHTE VRAAG.**

- Sportvisserij Fryslân
- Sportvisserij Groningen Drenthe
- Sportvisserij Oost-Nederland
- Hengelsportfederatie Midden Nederland
- Sportvisserij Midwest Nederland
- Sportvisserij Zuidwest Nederland
- Sportvisserij Limburg

1 B) Heeft uw vereniging in het afgelopen jaar advies of ondersteuning van uw regionale federatie gehad?

- Ja **(ga door naar vraag 2A)**
- Nee **(ga door naar vraag 2B)**

Indien 1 ja:

2 A) Op welk terrein heeft uw vereniging in het afgelopen jaar advies of ondersteuning van de federatie gehad? *Meerdere antwoorden mogelijk.*

- Werven bestuurders/vrijwilligers
- Opleiden bestuurders/vrijwilligers (cursussen)
- Bestuurlijke, (leden)administratieve of financiële zaken
- Behoud/uitbreiding visrechten
- Verbetering visstand of viswater
- Ledenwerving
- Organisatie activiteiten voor leden
- Organisatie activiteiten voor jeugd
- Organisatie activiteiten voor ouderen
- Organisatie viswedstrijden
- Controle langs de waterkant
- Juridische zaken
- Overleg met gemeenten, waterschappen e.d.
- Acties dierenwelzijn
- Anders, namelijk: ...

Indien 1 nee:

2B) Waarom heeft uw vereniging in het afgelopen jaar geen advies of ondersteuning van de federatie gehad? *Meerdere antwoorden mogelijk.*

- Wij kunnen onze zaken zelf oplossen
- Wij hebben geen problemen
- Wij weten niet welke adviezen of ondersteuning wij kunnen krijgen
- Wij hebben hier geen behoefte aan
- anders, namelijk: ...

3) Hoe tevreden bent u over de activiteiten van de federatie? *Geef een rapportcijfer van 1-10.*

0 voor regionale belangenbehartiging

0 voor regionale voorlichting/promotie

0 voor advisering/ondersteuning van uw vereniging (**indien 1 ja**)

4) Wilt u uw antwoorden op de vorige vraag toelichten?

.....

5) Heeft u voldoende invloed binnen de federatie?

0 Ja

0 Nee

6) Wat zou u graag veranderd zien bij de federatie?

.....

Tevredenheid ondersteuning Sportvisserij Nederland

7) Heeft uw vereniging in het afgelopen jaar advies of ondersteuning van Sportvisserij Nederland gehad?

0 Ja (**ga door naar 8A**)

0 Nee (**ga door naar vraag 8B**)

Indien 7 ja:

8A) Op welk terrein heeft uw vereniging in het afgelopen jaar advies of ondersteuning van Sportvisserij Nederland gehad? *Meerdere antwoorden mogelijk.*

0 Werven bestuurders/vrijwilligers

0 Opleiden bestuurders/vrijwilligers (cursussen)

0 Bestuurlijke, (leden)administratieve of financiële zaken

0 Behoud/uitbreiding visrechten

0 Verbetering visstand of viswater

0 Ledenwerving

0 Organisatie activiteiten voor leden

0 Organisatie activiteiten voor jeugd

0 Organisatie activiteiten voor ouderen

0 Organisatie viswedstrijden

0 Controle langs de waterkant

0 Juridische zaken

0 Overleg met gemeenten, waterschappen e.d.

0 Acties dierenwelzijn

0 Anders, namelijk: ...

Indien 7 nee:

8B) Waarom heeft uw vereniging in het afgelopen jaar geen advies of ondersteuning van Sportvisserij Nederland gehad?

0 Wij kunnen onze zaken zelf oplossen

0 Wij hebben geen problemen

0 Wij weten niet welke adviezen of ondersteuning wij kunnen krijgen

0 Wij hebben hier geen behoefte aan

0 anders, namelijk: ...

9) Hoe tevreden bent u over de activiteiten van Sportvisserij Nederland? Geef een rapportcijfer van 1-10.

- 0 voor landelijke belangenbehartiging
- 0 voor landelijke voorlichting/promotie
- 0 voor advisering/ondersteuning van uw vereniging (indien 7 ja)

10) Wilt u uw antwoorden op de vorige vra(a)g(en) toelichten?

.....

11) Heeft u voldoende invloed binnen Sportvisserij Nederland?

- 0 Ja
- 0 Nee

12) Wat zou u graag veranderd zien bij Sportvisserij Nederland?

.....

Federaties en Sportvisserij Nederland

13) De meeste [hengelsportverenigingen](#) in Nederland (ruim 800) zijn via de 7 regionale [hengelsportfederaties](#) aangesloten bij de landelijke vereniging Sportvisserij Nederland. Kunt u via onderstaande stellingen aangeven wat u van deze structuur vindt?

zeer oneens/oneens/neutral/eens/zeer eens

- Mijn vereniging heeft regelmatig contact met onze regionale federatie.
- Mijn vereniging heeft regelmatig contact met Sportvisserij Nederland.
- Voor mij is het duidelijk hoe de structuur van de hengelsport in Nederland in elkaar zit.
- Bij vragen met betrekking tot de hengelsport is het makkelijk te achterhalen waar of bij wie ik moet zijn.
- De structuur van de hengelsport in Nederland kan efficiënter worden ingericht.
- De structuur van de hengelsport in Nederland werkt op deze manier goed.
- De structuur van de hengelsport in Nederland is op deze manier democratisch.
- De structuur van de hengelsport in Nederland is op deze manier slagvaardig.

14) Wilt u uw antwoorden op de vorige vra(a)g(en) toelichten?

.....

VISpas

15) Wat vindt u van het huidige VISpasstelsel?

Geef een rapportcijfer van 1-10.

- 0 voor de hoeveelheid landelijk uitgewisseld viswater
- 0 voor de hoeveelheid voorwaarden
- 0 voor de herkenbaarheid van de hengelsportvereniging
- 0 voor de prijs van de VISpas / het verenigingslidmaatschap
- 0 voor de extra toestemmingen nachtvisserij of gebruik van een derde hengel
- 0 voor de gratis meeVIStoestemming
- 0 voor de app VISplanner
- 0 voor de papieren lijst Gezamenlijke Nederlandse VISwateren

16) Wilt u uw antwoorden op de vorige vra(a)g(en) toelichten?

.....

Algemeen

Tot slot worden enkele vragen over uw hengelsportvereniging gesteld.

18) Hoeveel leden telt uw vereniging ongeveer?

0 ...

19) Hoeveel bestuursleden heeft uw vereniging?

0 ...

20) Hoeveel commissieleden en vrijwilligers zijn ongeveer binnen uw vereniging actief?

0 ...

21) Hoeveel leden bezoeken ongeveer uw ledenvergadering?

0 ...

22) Waarom zijn volgens u sportvissers lid van uw vereniging? *Meerdere antwoorden mogelijk.*

0 Wij verzorgen leuke, gezellige activiteiten

0 Wij zorgen voor het water en de visstand

0 Het is noodzakelijk om de VISpas/visvergunning te krijgen

0 Wij organiseren viswedstrijden

0 Wij verzorgen opleiding tot/begeleiding bij het vissen

0 Overig, namelijk: ...

23) Wat is het belangrijkste motief voor u om bestuurder te zijn van uw vereniging?

0 Ik ben gevraagd

0 Ik wil de vereniging laten voortbestaan

0 Ik wil mij inzetten voor mijn collega sportvissers

0 Ik doe leerzame ervaringen op

0 Ik wil mij inzetten voor een goed viswater en visbestand

0 Ik vind het leuk om met mensen samen te werken

0 Overig, namelijk: ...

24) Bij welke zaken zou uw vereniging de komende jaren ondersteuning willen? *Meerdere antwoorden mogelijk.*

0 Werven bestuurders/vrijwilligers

0 Opleiden bestuurders/vrijwilligers (cursussen)

0 Bestuurlijke, (leden)administratieve of financiële zaken

0 Behoud/uitbreiding visrechten

0 Verbetering visstand of viswater

0 Ledenwerving

0 Organisatie activiteiten voor leden

0 Organisatie activiteiten voor jeugd

0 Organisatie activiteiten voor ouderen

0 Organisatie viswedstrijden

0 Controle langs de waterkant

0 Juridische zaken

0 Overleg met gemeenten, waterschappen e.d.

0 Acties dierenwelzijn

0 Geen enkele

0 Anders, namelijk: ...

Slot

25) Wilt u andere opmerkingen kwijt naar aanleiding van deze enquête?

.....

26) Als dank voor het invullen van de vragenlijst worden onder alle deelnemers drie pakketten met drie beachflags met logo en opmaak van de eigen hengelsportvereniging verloot. Wilt u kans maken op deze prijs, vul dan hieronder uw e-mailadres in. Uw e-mailadres wordt uitsluitend gebruikt voor het verloten van de prijs.

Onze dank voor het invullen van deze enquête.

De resultaten zullen worden gepresenteerd op zaterdag 22 juni 2019 tijdens de themadag 'De toekomst van de sportvisserij' in congrescentrum Papendal. U bent hiervoor van harte uitgenodigd. U kunt zich direct aanmelden voor deze Themadag 'Toekomst van de sportvisserij' [via deze link](#). Tevens zullen de resultaten dan worden geplaatst op www.sportvisserijnederland.nl.

